

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ХУРКА И МОТОВИЛКА

chitanka.info

Имало едно време една ленива жена. Накара ли я мъжът ѝ да изтъче нещо, тя ще отвърне:

— Смешен си ти, мъжо! Не виждаш ли, че няма на какво да преда, а ти ме караш и да тъка? Нямам ни хурка, ни махалка, ни мотовилка. На какво да преда?

Разбира се, тя само гледала да се оправдае с нещо.

Веднъж мъжът рекъл:

— Утре ще отида в гората да ти отсека и хурка, и махалка, и мотовилка.

Отишъл в гората, а жената — след него. Тръгнал от дърво на дърво — да гледа откъде да отсече. Жена му се скрила зад дърветата — да го дебне. Като стигнал до един дрян, намерил, че младоците му са тъкмо за мотовилки. Вдигнал брадвата да го отсече.

Но начаса от гората се чул глас:

— Мотовила-вила! Който сече вила, жена му умира.

Вслушал се мъжът дали наистина иде от гората някакъв глас, или тъй му се е сторило. Но гласът повторил същите думи. После ги и потретил дори.

Мъжът бил суеверен. Той оставил дряна и си тръгнал.

„Да отида по-нататък — си казал. — Изглежда, че тук дърветата са проклети. Бива ли за една мотовилка да умре жена ми?“

По-натам намерил други младоци, още по-хубави. Замахнал да ги отсече. Но в тоя миг се чул отново същият глас:

— Мотовила-вила! Кой сече вила, жена му умира.

„Чудна работа! — си казал мъжът. — Какъв ли ще да е тоя глас? Нима пък всички дървета в тая гора са омагьосани? Я да отида още по-натам.“

Но и по-натам се повторило същото. Много дървета намерил мъжът — кое за хурка, кое за махалка, кое за мотовилка. Но тъкмо се пригответи да отсече дървото, чуе се пак тоя глас:

— Мотовила-вила! Който сече вила, жена му умира.

„Няма да сека — рекъл си най-после той. — Тая гора е дяволска. Няма да оставя да умре жена ми за хурка или мотовилка; ще отида на пазара да ѝ купя.“

Нарамил си брадвата и се върнал вкъщи.

А жена му го преварила. Като се прибрал у дома си, тя го запитала:

— Насече ли, мъжо, мотовилки и хурки?

— Остави се! — рекъл ѝ той. — Да знаеш какво теглих! Намеря ли някъде младоци за мотовилки, току се обади някакъв страшен глас: „Мотовила-вила! Който сече вила, жена му умира.“ Към което дърво и да посегна, все тоя тас се обажда. Женски глас сякаш. Горски глас: пици и къльне. Погледах, погледах, па си рекох: „Хай да се не види! Не е на добро — да слушаш горски глас. Може пък орисницата на децата ни да се обажда — дано ме предпази от зло!“ И се върнах. Нищо. От пазара ще ти купя.

Зарадвала се жената, че поне за някое време мъж ѝ не ще я кара да преде, да мотае и тъче.

Но той отишъл един ден на пазара и ѝ накупил всичко. Заканила се тогава жената да заработи. Но мързелива жена работи ли? Все намирала с какво да се оправдае: днес — понеделник: не бива веднага след света неделя да се залавя за работа — и то тежка работа; утре — вторник: трябва да се поизкърпят дрешките на децата; другиден — сряда: тежък ден, не е да заловиш голяма работа; после — четвъртък: трябва да се пропере това-онова; сетне — петък: на тоя ден са разпнали Господа — не бива да се похваща тежка работа; в събота булката ще трябва да се окъпе, а в неделя е грешно да се работи.

Тъй вървели дните. На жената се скъсала ризата на гърба, та ѝ се провидели месата. Но тя не сядала да си изтъче нова, макар че мъжът бил натъкмил всичко — и коноп, и хурка, и стан, и друго, какво го трябва.

Мъжът гледал, но не казал нищо: решил бил да чака, та да види ще се сети ли жена му да си затъче платно за риза. Един ден тръгнал на пазар да купува ориз и други неща, потребни за къщи. Жена му викнала отдалече:

— Вземи ми и риза. Нека е къска, само да е новка. Чу ли? Може да е къска, но да бъде новка.

— Чух, чух — отвърнал мъжът.

Той разбрал какво му поръчва жената, но се престорил, че чул криво. Купил каквото купил, взел и една гъска, сложил я под мишницата си и си отишъл вкъщи. По пътя срещнал своя кум и го поканил на гости — на вечеря. Кумът яхнал магарето си и тръгнал със своя кумец.

Когато стигнали в къщата, кумецът отворил вратника — да влезе магарето на кума. Жената месела в това време хляб, та била запалила пещта. Мъжът поканил кума си на двора — да пийнат ракия, додето стане вечерята. Всъщност той знаел, че жена му е парцалива, та го било срам да я види кумът му, затова не го поканил в стаята. Па си мислел, че и жената ще се сепне, като разбере кой им е на гости.

Децата излезли да посрещнат баща си и като го видели натоварен, радостно се развикали:

— Татко носи торба с ориз и гъска. Мамоооо, и гъска!

А майката разбрала, че мъжът ѝ носи риза, но е къска: през целия ден все ризата ѝ била в ума. Зарадвала се жената, че ще облече нова риза, свлякла от гърба си дрипите и ги хвърлила в огъня. И продължила да меси хляба, като поглеждала към вратата кога ще ѝ донесе мъжът новата риза. Но той все не идвал: пиел с кума ракия. По едно време дошли децата, донесли гъската и се развикали радостно:

— Мамо, я виж гъската! Виж каква хубава гъска е купил татко!

Жената разбрала, че се е излъгала. Подала си главата, да се скара на мъжа си, че не ѝ е купил риза, но го видяла, че седи с кума на двора. И се засрамила, па се и ядосала. Но какво да прави? Затекла се зад къщи при купата, изтръгнала повечко сено, завързала го около снагата си, па се върнала да меси. Но магарето на кума, като му размирисало на сено, се спуснало подир домакинята и почнало да яде: проскубало сеното и го повлякло по земята.

— Ух, проклето магаре! — викнала жената, па го ударила с ръжена по главата. — Кой дявол те доведе тука?

— Аз го доведох, кумице, аз — обадил се кумът и влязъл да разбере каква пакост е направило магарето.

Като влязъл в стаята — що да види? Домакинята омотана с един парцал, изпод който висят сламки сено. На гърба ѝ ни дреха, ни горна риза. Засмял се той и излязъл отново на двора. Магарето се разревало. Кумецът се засрамил. А домакинята избягала, та се скрила зад купата.

— То се е видяло, че ще си вървя негостен — рекъл кумът, — ами да си отивам, додето е време.

— Не, не, куме — настоявал кумецът. — Ще те гостим, остани!

И той отнесъл на жена си ямурлука — да се завие с него, да опече хляба и сготви вечеря. Опецъл се хлябът и вечерята станала.

Седнали да вечерят. Седат, ядат, а кумът се подсмива. Домакинята — като на тръни.

— Невесто — казал по едно време кумът, — какво си се увила в този ямурлук? Да не си настинала нещо?

А тя се червяла и не знаела накъде да погледне. Кумът си отишъл. Жената се разплакала:

— Защо ми не купи риза, мъжо, както ти казвах? Защо ти трябваше да купуваш гъска?

А той отвърнал:

— Ами, като ти е била скъсана ризата, защо ми не каза да ти купя? Ти поръча гъска — и аз купих гъска.

— Каква ти гъска? Аз рекох: „Риза, па макар и къска.“ Риза да е, нова да е, та каквато ще да е. Така ти казах, не чу ли?

— Чух, жено, ала съм криво разбрал. Мене ми се чу „гъска“, затова ти купих гъска, и то хубава гъска. Вместо да викаш през двора, да ми беше разправила в стаята какво искаш; сега щеше да имаш риза на гърба си. Но нищо де. Не е голяма работа. Ако нямаш време да си изтъчеш и ушиеш, на другия пазар ще ти купя и риза.

Той се надявал, че жената поне сега ще си ушие риза. Но на нея било добре и без риза. През деня шетала гола, а когато дойдат у дома им гости, мятала мъжовия си ямурлук. Като видял мъжът, че и това не помогнало, намислил друго. Казал един ден на жена си, че родителите ѝ ги канят на сватба: брат ѝ щял да се жени.

— Хайде да идем — рекъл. — Ще ни се разсърдят, ако не отидем.

— Ти иди, аз не искам — отвърнала тя сърдито. — Уж обеща да ми купиш на другия пазар риза, а още не си, макар че минаха и пет пазара оттогава. Да ми беше купил риза, щях да дойда. Как ще отида гола? Ще стана за смях на хората.

— Не бой се, всичко ще се нареди, стига да ти се отива. Аз ще натоваря на колата голямата каца, ще сложа в нея сено, а ти ще влезеш в кацата. Като стигнем до селото, ще те оставя на края, па ще отида до майка ти да ти изпрося една риза. Ще я облечеш и ще се явим на сватбата. Кой ще те пита чия е ризата, дете ти е на гърба?

— Добре, мъжо — рекла жената. — Ти си много умен. Да направим, както казваш.

Тръгнали. Като стигнали до селото, отдето била жената, мъжът изпрегнал воловете, вързал ги на ярема и отишъл в къщата на тъста си. Като го видяла тъща му, запитала го къде му е невестата; защо не я е довел.

— Доведох я — отвърнал той, — как да не съм я довел? Ей я там, накрай селото. Чака да я поканите с писана бъклица и гайдари: много се е подголемила.

— И това бива — рекла старата. — Да ѝ пратим гайдарите да я посрещнат. Най-сетне сватба правим.

Подир гайдарите тръгнаха, както става всякога, децата от селото. А след тях — мъжът. Като ги видяла, че се приближават, жената се надигнала в кацата — да види носи ли мъжът ѝ риза. Но тя чула гайдарите, видяла и децата, а мъжа си не съгледала между идващите. Когато наближили още повече, отново погледнала. Видяла мъжа си, че върви зад другите, но не носи нищо.

— Хубава работа! — рекла. — Мама не ми е пратила риза. Как ще се явя сега пред гайдарите?

Добре, че мъжът ѝ си бил оставил в колата ямурлука. Тя излязла от кацата, наметнала го, скочила от колата и побягнала към мъжовото си село. А децата се спуснали подире ѝ — да я гонят с викове и дюдюкане.

Мъжът впрегнал колата, отишъл на сватбата и разказал всичко на тъста и на тъща си. Свършила се сватбата. Той се прибрал къщи. Там заварил жена си, че е задянала хурка и преде ли, преде. За да не губи време, тя си била турила на рамото хляб: ту попреде малко, ту си хапне.

Тъй излекувал тоя мъж жена си от леност, без да ѝ сече от гората хурки и мотовилки.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.